

- LIS J.A., ZIAJA D.J. 2009. Zmiany zasięgu *Tritomegas sexmaculatus* (Rambur, 1839) (Hemiptera: Heteroptera: Cydnidae) w Polsce efektem zmian klimatycznych. *Opole Scientific Society, Nature Journal* 42: 123-128.
- SOBIERAJ-BETLIŃSKA A. w druku. *Tritomegas sexmaculatus* (Rambur, 1839) (Hemiptera: Heteroptera: Cydnidae) – drugie stanowisko w Sudetach Wschodnich. *Wiad. Entomol.*
- STRAWIŃSKI K. 1958. Pojawy i zanikanie pluskwiaków (Heteroptera) na łąkach w okolicach Puław. *Pol. Pis. Entomol.* 27, 13: 121-133.
- STRAWIŃSKI K. 1962. Hemiptera-Heteroptera Świętokrzyskiego Parku Narodowego. *Annales UMCS, C* 17, 4: 165-193.
- TEICHER TH. 1893. Beitrag zur Insektenfauna von Landshut (in Schlesien) und Umgebung. *Insekten-Börse* 10: 200-201.
- ZIAJA D. 2013. Nowe stanowisko *Tritomegas sexmaculatus* (Rambur, 1839) (Hemiptera: Heteroptera: Cydnidae) w Polsce. *Heteroptera Poloniae – Acta Faun.* 7: 1-3.
- ZIAJA D., MAZUR M.A. 2010. Nowe stanowiska *Tritomegas sexmaculatus* (Rambur, 1839) (Hemiptera: Heteroptera: Cydnidae) na Dolnym Śląsku. *Heteroptera Poloniae – Acta Faun.* 2: 3-6.

Summary

New faunistic data on the occurrence of the Rambur's Pied Shieldbug *Tritomegas sexmaculatus* (Hemiptera: Heteroptera) from the Wielkopolska-Kujawy Lowland are presented. These are the northernmost localities of the species in Poland (above 53°N).

Adres autora:

Anna Sobieraj-Betlińska
 Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Katedra Ekologii
 Al. Ossolińskich 12, 85-093 Bydgoszcz
 e-mail: anna.sobieraj@ukw.edu.pl

Monika Pietraszko, Marcin Warchałowski

NOWE STWIERDZENIE *CARABUS VARIOLOSUS* FABRICIUS, 1787 (COLEOPTERA, CARABIDAE) W OBSZARZE NATURA 2000 BESKID ŚLĄSKI (PLH240005)

New record of *Carabus variolosus* Fabricius, 1787 (Coleoptera, Carabidae) in the “Beskid Śląski” Natura 2000 site (PLH240005)

Biegacz urozmaicony *Carabus variolosus* Fabricius, 1787 to chrząszcz należący do rodziny biegaczowatych Carabidae. Jest gatunkiem leśnym i wilgociolubnym, występującym w górach i na pogórzu (Burakowski et al. 1973). Do jego siedlisk zalicza się brzegi niewielkich,

czystych cieków wodnych takich jak potoki, strumienie, czasami też śródleśne kałuże czy rowy melioracyjne (Trzeciak 2011, Stachowiak 2012). W Polsce spotykany jest na obszarze gór i pogórza zarówno w Karpatach, jak i Sudetach oraz w Kotlinie Sandomierskiej (Kubisz 2004, Stachowiak 2012, Kołodziej et al. 2014). Najnowsze stwierdzenie gatunku pochodzi z pobliskiego Beskidu Żywieckiego – stoków Munczolika (Bobrek i Górska 2017). Objęty ochroną na podstawie prawa krajowego (Rozporządzenie 2014) oraz międzynarodowego (Załącznik 1992). Gatunek umieszczony także na czerwonej liście chrząszczy województwa śląskiego (Greń et al. 2012).

20 kwietnia 2016 roku przeprowadzono kontrolę śmieci – butelek, puszek, plastikowych kubków, wysypywanych na brzegach potoku Kalonka, pod kątem występowania w nich martwych zwierząt. Wśród odnalezionych w śmieciach zwierząt były chrząszcze z rodzaju *Carbus*, w tym jeden osobnik *Carabus variolosus*.

Nowe stanowisko gatunku znajduje się w miejscowości Lipowa (przysiółek: Lipowa Podlas, Nadleśnictwo Węgierska Górska) (UTM: CA60). Chrząszcza odnaleziono na wysokości 560 m n.p.m. w przekształconym fragmencie żywej buczyny karpackiej *Dentario Glandulose-Fagetum* (GPS: 49°40'48.9"N 19°03'49.1"E) (fot. 1), porastającej brzozi potoku Kalonka wypływającego ze wschodniego stoku Skrzycznego – najwyższego szczytu Beskidu Śląskiego (1257 m n.p.m.). Beskid Śląski jest jednostką fizjograficzną zaliczaną do mezoregionu Beskid Zachodni (Kondracki 2011).

Gatunek ten został wpisany do SDF obszaru Natura 2000 Beskid Śląski oraz do strategii zarządzania obszarem Natura 2000 Beskid Śląski (Perzanowska 2011). Znane stanowiska gatunku z tego obszaru to: okolice schroniska na Przysłopie w grupie Baraniej Góry (Perzanowska 2011), oddział 132 w leśnictwie Wielka Łąka Nadleśnictwa Bielsko (Kuśka i Szczepański 2007) oraz Czarna Wiselka, które objęte zostało monitoringiem w 2011 roku. Stan populacji na stanowisku oceniono jako nieznan (Stachowiak 2012). Stwierdzenie pojedynczego osobnika na nowym stanowisku w miejscowości Lipowa wskazuje na potrzebę przeprowadzenia inwentaryzacji siedliska i zbadania wielkości populacji chrząszcza.

Fot. 1. Potok Kalonka w Lipowej – siedlisko *C. variolosus* (fot. Marcin Warchałowski)
Photo 1. The Kalonka Stream in Lipowa – the habitat of *C. variolosus* (photo by Marcin Warchałowski)

LITERATURA

- BOBREK R., GÓRSKA M. 2017. Wysoko położone stanowisko biegacza urozmaiconego *Carabus* (*Hygrocarabus*) *variolosus* Fabricius, 1787 (Coleoptera: Carabidae) w Beskidzie Żywieckim (Karpaty Zachodnie). *Przegl. Przyr.* 28, 1: 111-114.

- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1973. Chrząższe Coleoptera – Carabidae cz. 1. Katalog Fauny Polski. 23. T. 2. PWN, Warszawa.
- GREŃ C., KRÓLIK R., SZOŁTYŚ H. 2012. Czerwona lista chrząszczy (Coleoptera) województwa śląskiego. In: PARUSEL J.B. (Ed.). Strategia ochrony przyrody województwa śląskiego do roku 2030. Raport o stanie przyrody województwa śląskiego. Tom 4. Czerwone listy wybranych grup zwierząt bezkręgowych. Raporty, Opinie - Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice: 39-79.
- KONDRACKI J. 2011. Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo PWN, Warszawa.
- KOŁODZIEJ Z., BILAŃSKI P., BEDNARZ Z. 2014. Biegacz urozmaicony *Carabus variolosus* na Płaskowyżu Kolbuszowskim. Chrońmy Przyr. Ojcz. 70, 2: 158-163.
- KUBISZ D. 2004. Biegacz urozmaicony *Carabus variolosus* Fabricius, 1787. In: ADAMSKI P., BARTEL R., BERESZYŃSKI A., KEPEL A., WITKOWSKI Z. (Eds.). Gatunki zwierząt (z wyjątkiem ptaków). Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. T. 6. Ministerstwo Środowiska, Warszawa: 75-78.
- KUŚKA A., SZCZEPAŃSKI W. 2007. Chrząższe (Coleoptera) z Listy „Natura 2000” Na Górnym Śląsku i w Beskidzie Zachodnim. In: LIS J.A., MAZUR M.A. (Eds.). Przyrodnicze wartości polsko-czeskiego pogranicza jako wspólne dziedzictwo Unii Europejskiej. Centrum Studiów nad Bioróżnorodnością, Uniwersytet Opolski: 145-151.
- PERZANOWSKA J. 2011. Strategia zarządzania obszarem Natura 2000 Beskid Śląski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U.z 2014 r., poz. 1348).
- STACHOWIAK M. 2012. 4014 Biegacz urozmaicony *Carabus (Hygrocarabus) variolosus* Fabricius, 1787. In: MAKOMASKA-JUCHIEWICZ M., BARAN P. (Eds.). Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część II. GIOŚ, Warszawa: 310-327.
- STACHOWIAK M. 2012. Biegacz urozmaicony *Carabus (Hygrocarabus) variolosus* (4014). In: Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000. Wyniki monitoringu: 1-14. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, wersja internetowa, aktualizacja z dnia 18.04.2012, adres internetowy: http://www.gios.gov.pl/siedliska/pdf/wyniki_monitoringu_zwierzat_2009_2011_carabus_variolosus.pdf.
- TRZECIAK A. 2011. Biegacz urozmaicony *Carabus variolosus* Fabricius 1787 w okolicach Dębicy na Podkarpaciu. Wszechświat 112, 10-12: 310.
- Załącznik II Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Summary

A new locality of the rare ground beetle – *Carabus variolosus* Fabricius, 1787 was recorded in the “Beskid Śląski” Natura 2000 site (Western Carpathians) on 20.04.2016. The beetle was found in garbage near the Kalonka Stream in Lipowa. The new locality is the third site of the species in this area.

Adresy autorów:

Monika Pietraszko ^{1,3}, Marcin Warchałowski ^{2,3}

¹ Uniwersytet Wrocławski, Zakład Biologii, Ewolucji i Ochrony Bezkręgowców
ul. Przybyszewskiego 65, 51-148 Wrocław
e-mail: monka1607@gmail.com

² Uniwersytet Zielonogórski, Katedra Zoologii
ul. prof. Z. Szafrana 1, 65-516 Zielona Góra

³ Stowarzyszenie Dziewięciśl, Lipowa k. Żywca, 157, 34-324 Lipowa
e-mail: ¹monka1607@gmail.com, ²marcin.warchalowski@dziewiecisl.org